

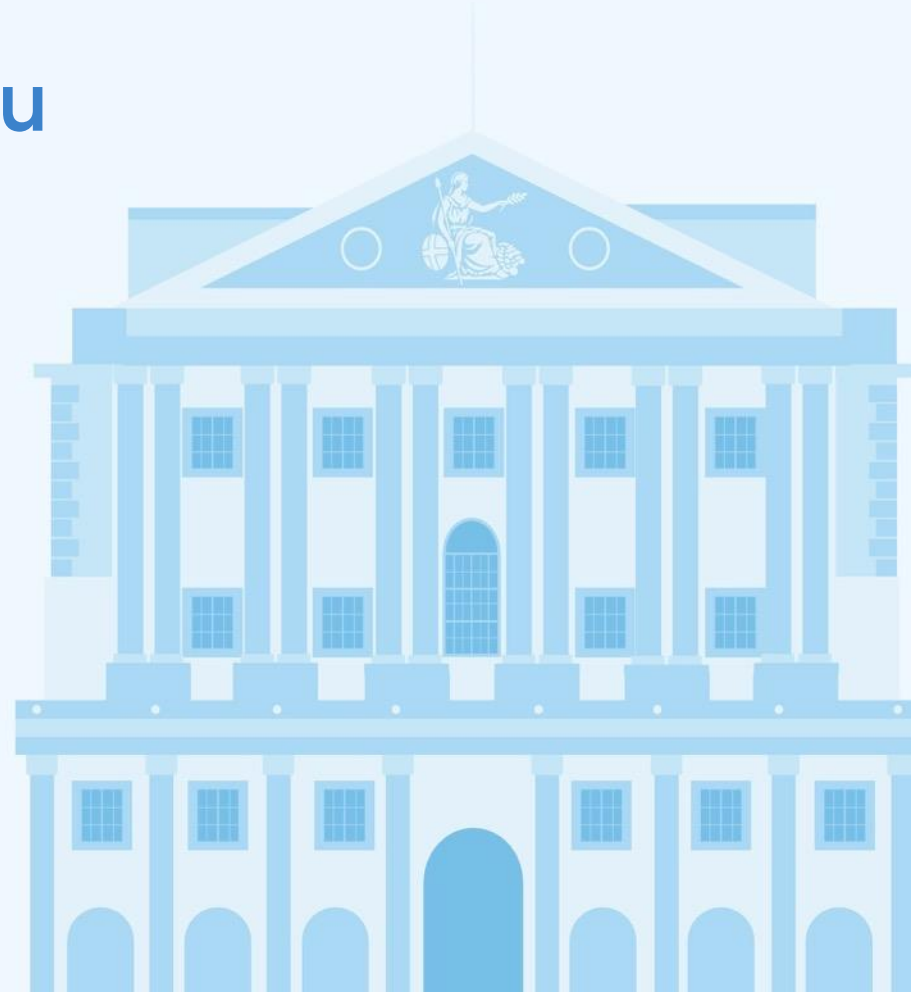
BANK OF ENGLAND

econoME

decisions matter

Cyflwyniad 1: Beth sy'n dylanwadu ar fy mhenderfyniadau

Amcanion dysgu – bydd y myfyrwyr yn dysgu:

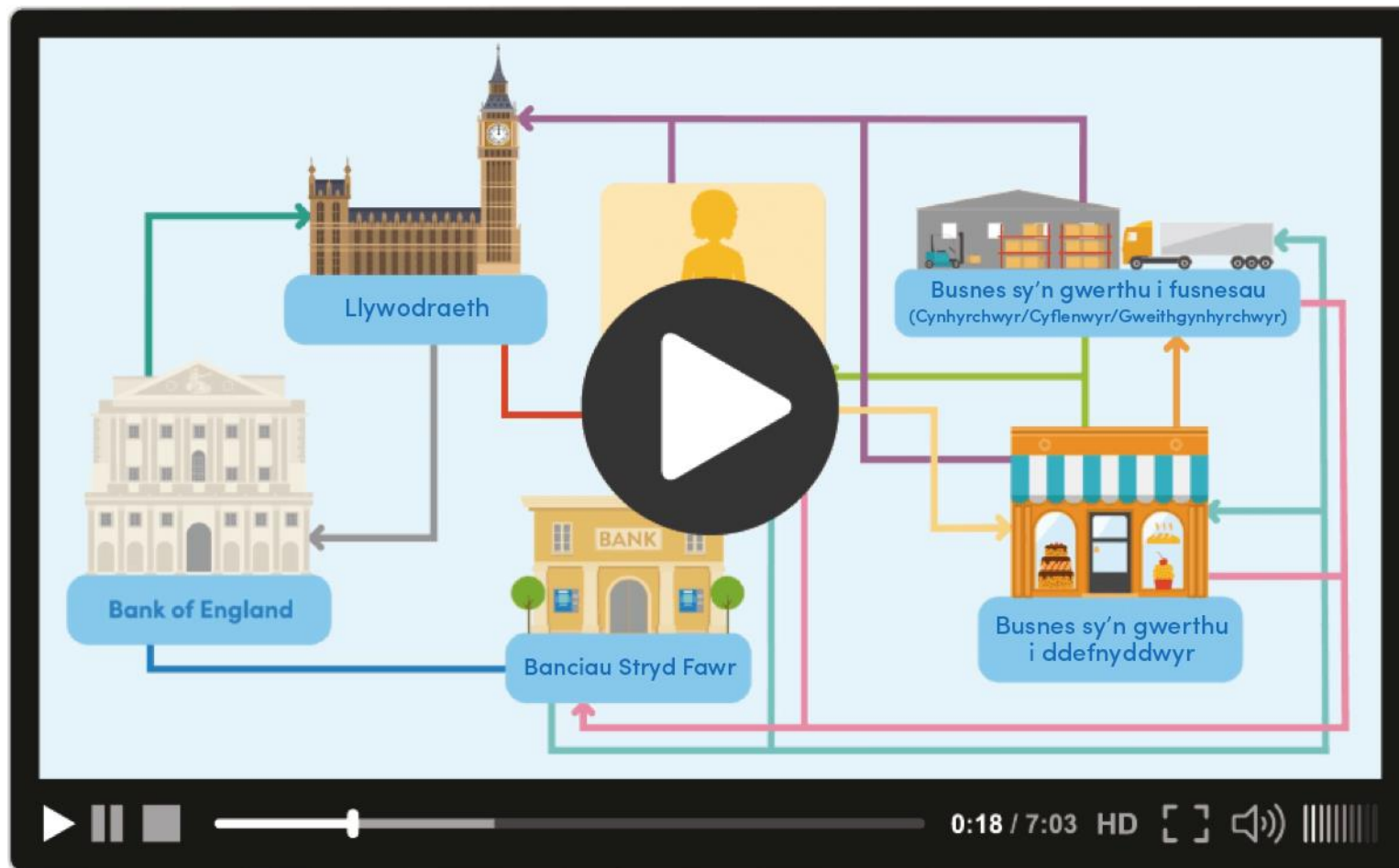
- sut mae'r economi, a ffactorau eraill yn dylanwadu ar ein penderfyniadau
- ynghylch rôl y Bank of England

Deilliannau dysgu:

- rwy'n gallu disgrifio sut mae gwahanol rannau'r economi yn cysylltu â'i gilydd
- rwy'n gallu disgrifio rôl y Bank of England yn yr economi
- rwy'n gallu egluro beth sy'n dylanwadu ar benderfyniadau ariannol (yn cynnwys yr economi)

Fideo: Beth sy'n dylanwadu ar fy mhenderfyniadau?

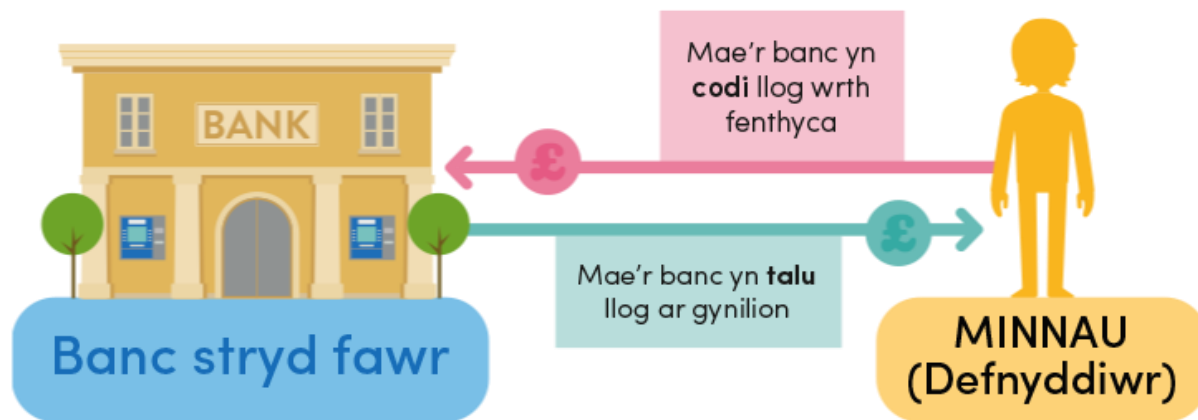

Beth yw cyfraddau llog?

Pan fod rhywun yn cynilo gyda banc stryd fawr, mae'r banc yn *tal*u ychydig yn fwy o arian iddyn nhw. Pan fod rhywun yn benthyca, mae'r banc yn *codi* ychydig yn fwy o arian arnyn nhw. Gelwir yr arian ychwanegol hwn yn '**llog**'.

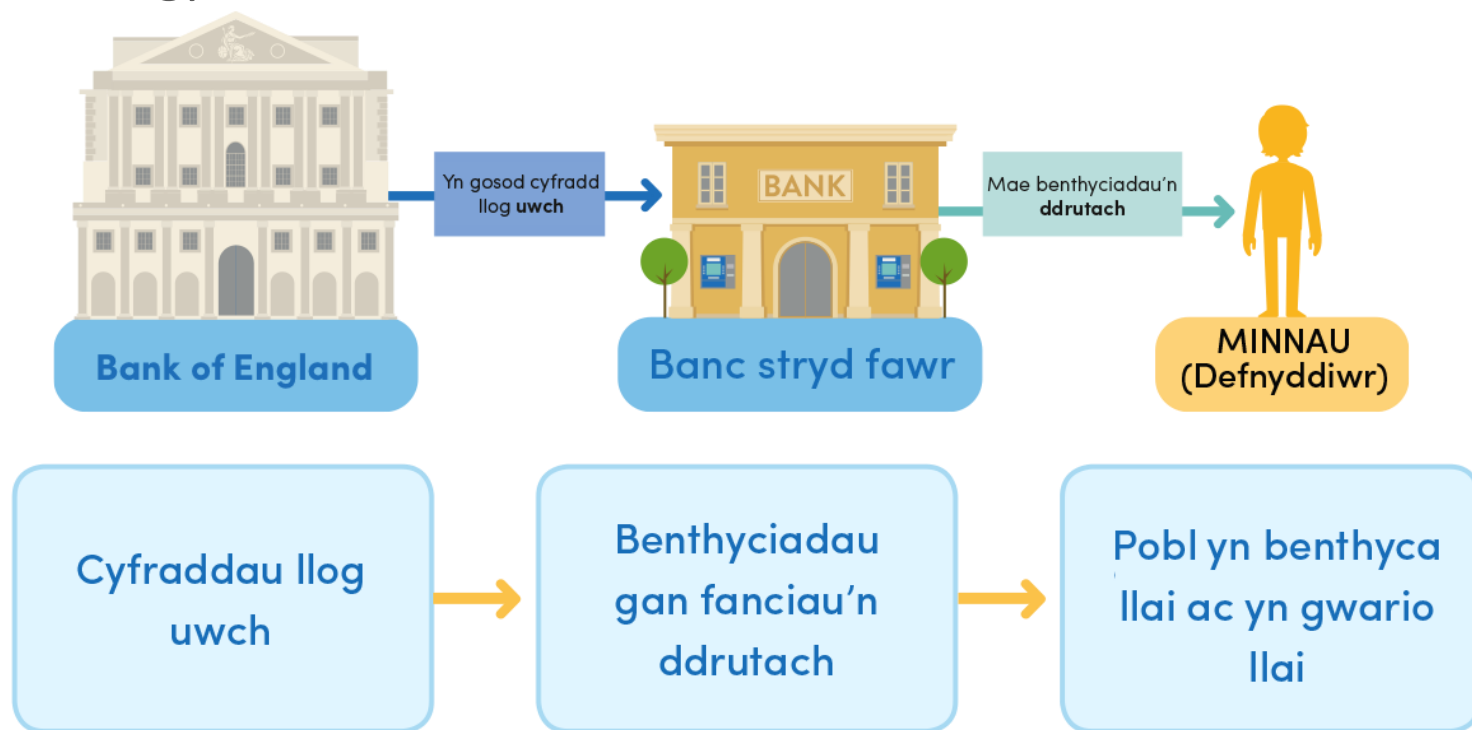
Pe tasech chi'n benthyca £1,000 a'r **gyfradd llog** oedd 5%, byddai'n rhaid i chi dalu'r swm gwreiddiol yn ôl ynghyd â 5% ohono – felly £50 yn ychwanegol.

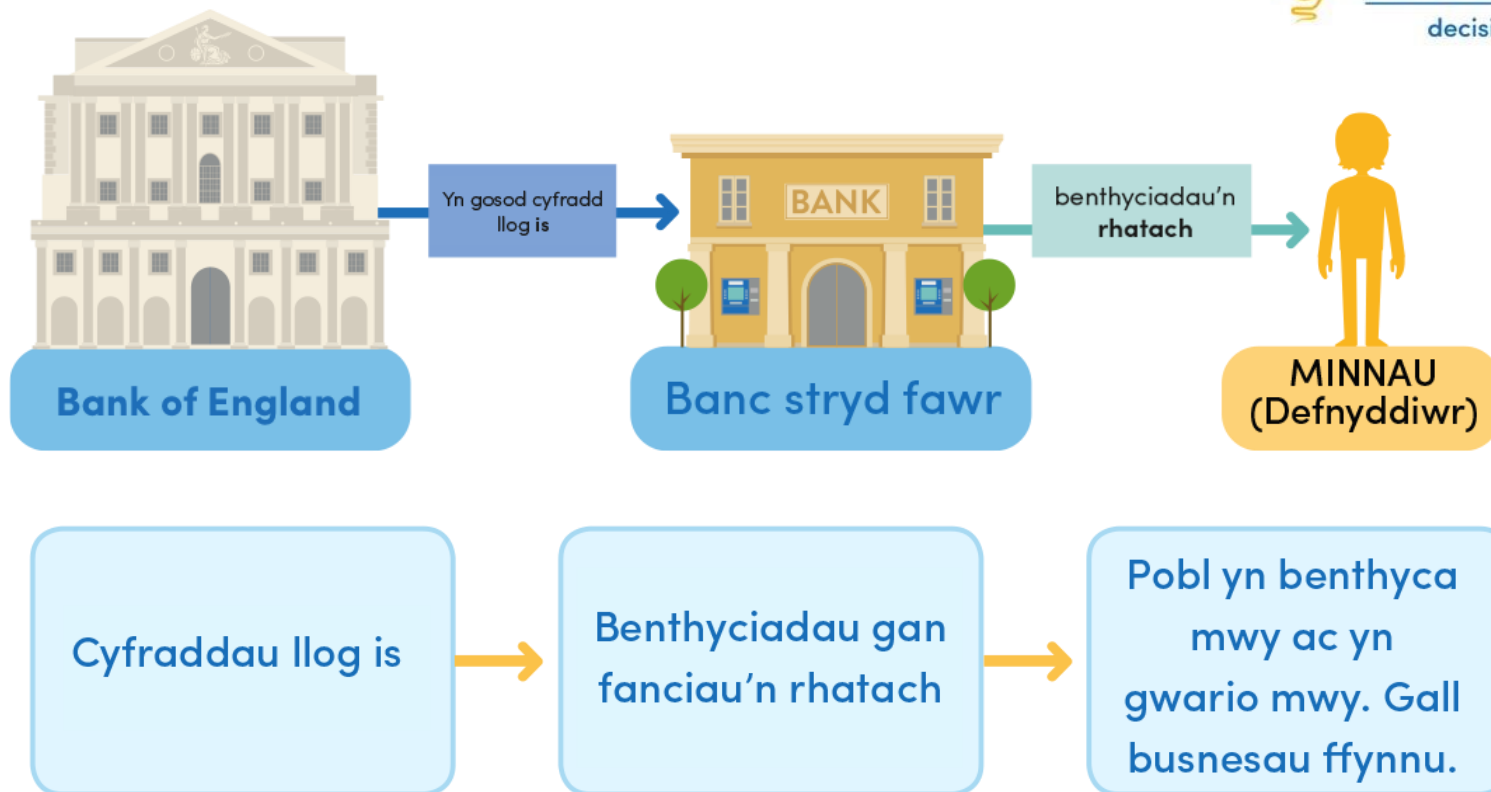
Gall y cyfraddau llog y mae'r banciau'n codi gael dylanwad grymus ar eich penderfyniad naill ai i fenthyca neu i gynilo arian gyda nhw.

Sut mae'r economi yn effeithio ar gwsmeriaid

Mae'r **Bank of England** yn gwneud penderfyniadau sy'n dylanwadu ar yr economi. Mae'n gosod y **gyfradd llog** allweddol, a elwir y **Gyfradd Banc**, sy'n effeithio ar y cyfraddau llog a gynigir gan y banciau stryd fawr. Yn ei dro, mae hyn yn dylanwadu ar beth mae defnyddwyr yn gwneud gyda'u harian.

Ond, os oes gormod o arian yn yr economi ac mae gormod o alw am nwyddau, mae prisiau'n dueddol o gynyddu. Bydd pris rhai pethau'n codi'n fwy nag eraill a gall rhai prisiau ostwng.

Pan fod y rhan fwyaf o brisiau'n codi, gelwir hyn yn **chwyddiant**.

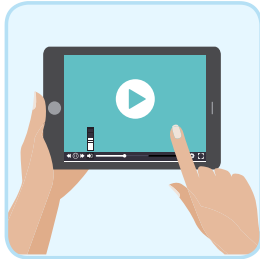

Sut mae'r economi yn dylanwadu ar fy mhenderfyniadau?

Enghreifftiau:

- Rydych yn fwy tebygol o gynilo arian gyda banc os yw'r cyfraddau llog yn uchel; neu'n fwy tebygol o fenthycu arian os yw'r cyfraddau llog yn isel.
- Mae'r economi yn effeithio ar y prisiau a gynigir gan siopau. Os yw busnes yn cau, bydd gan y busnesau cystadleuol llai o gystadleuaeth – gallent ddewis cynyddu eu prisiau. Sut gallai defnyddwyr ymateb i hyn?
- Mae'r lefelau cyflogaeth yn gysylltiedig â'r economi – gallai hyn effeithio ar eich rhagolygon am swydd neu eich penderfyniadau gyrfa.

Gweithgaredd: Astudiaethau Achos

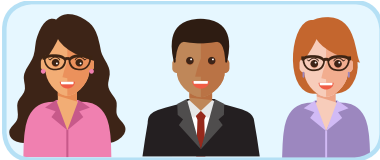
Darllenwch drwy'r astudiaethau achos ar Daflen weithgaredd 2. Mewn parau, dewiswch un astudiaeth achos (neu meddyliwch am benderfyniad bydd yn rhaid i chi ei wneud) ac ysgrifennwch restr o'r holl bobl a ffactorau (yn cynnwys yr economi) a allai ddylanwadu ar eich penderfyniad.

Enwch rai o'r ffyrdd y gallwn ddelio â dylanwadau negyddol ar ein penderfyniadau (e.e. pwysau gan ein cyfoedion, tuedd mewn hysbysebion).

Ble gall pobl ifanc gael cymorth os ydyn nhw'n poeni am arian neu'n wynebu penderfyniad?

- Rhieni

- Ffrindiau

- Athrawon a staff eraill yn yr ysgol

- ChildLine – elusen sy'n rhoi cyfle i blant a phobl ifanc siarad yn breifat ynglŷn ag unrhyw bryderon sydd ganddynt, 24/7.

- Cyngor ar Bopeth – sefydliad sy'n cynnig cyngor am ddim ar amrywiaeth o faterion, e.e. ariannol, cyfreithiol, teulu, gwaith, tai

Pa fathau o benderfyniadau mae pobl ifanc o'ch oed chi yn eu gwneud?

Pa fathau o benderfyniadau mae pobl ifanc yn eu gwneud ynghylch arian?

Beth allai fod rhaid i bobl ifanc benderfynu pan fyddan nhw'n...

...18

...25

...50?

